

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(16x4)	—	64 נקודות
אנ:	—	(12x3)	—	36 נקודות
פרק שלישי				
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיפוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיפוטה" בראש כל עמוד טיפוטה. רישום טיפוטה כלשהו על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. יצר ויצירה

- א. "ואהבת את ה' א-להיך בכל לבבך" (דברים, ו', ה').
על פי חכמים, האדם עובד את ה' ביצר הטוב שלו וגם ביצר הרע שלו.
הסבר כיצד האדם עובד את ה' ביצר הרע שלו. (4 נקודות)
- ב. (1) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם" (במדבר, ט"ו, ל"ט).
מדוע אסור להסתכל במראות שאינם צנועים?
(2) מדוע אסור לבנים ולבנות לרקוד יחד גם אם הם אינם נוגעים זה בזה? כתוב שתי סיבות.
(12 נקודות)

2. מתי להינשא?

- א. (1) "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו... ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו... ומי האיש אשר אָרַשׁ אִשָּׁה ולא לָקַחָהּ..." (דברים, כ', ה'-ז').
מפסוקים אלה למדו חז"ל שאדם צריך להקדים פרנסה לנישואין.
הסבר את הלימוד מן הפסוקים.
(2) הסבר את המטרה של הקדמת פרנסה לנישואין.
(10 נקודות)
- ב. בימינו אנשים רבים מקדימים נישואין לפרנסה.
כתוב את ההסבר לכך. (6 נקודות)

3. קידושין ונישואין

- א. (1) כתוב מה הם "אירוסין" בימינו, והסבר מדוע גבר ואישה אסורים זה על זה בתקופת אירוסיהם.
(2) במעמד החופה החתן רשאי לברך את ברכת האירוסין, אולם ברוב קהילות ישראל נהוג שהרב מברך ברכה זו.
כתוב טעם (הַסְבֵּר) אחד למנהג זה.
(10 נקודות)
- ב. מדוע נוהגים לקדש אישה בטבעת? כתוב שני טעמים (הסברים) לכך. (6 נקודות)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

א. על פי התורה, האיש חייב בשלוש חובות כלפי אשתו: "שארה, כסותה וענתה".

הסבר בלשונך חובות אלו. (8 נקודות)

ב. (1) "ואלו מלאכות שהאישה עושה לבעלה..." (כתובות, פרק ה', משנה ה').

כתוב שתיים ממלאכות אלה.

(2) בימינו חל שינוי בנוגע למלאכות שאישה עושה לבעלה.

הסבר גורם אחד לשינוי זה.

(8 נקודות)

5. חובות ביחסי הורים וילדים

א. (1) "רבי יהודה אומר: כל שאינו מלמד את בנו אומנות... כאילו מלמדו ליסטות (גנבה)" (קידושין, ל, ע"ב).

הסבר מדוע אב שאינו מלמד את בנו אומנות "כאילו מלמדו ליסטות".

(2) על פי הרב אלימלך בר שאול, הסבר עד מתי חלה חובת האב בימינו ללמד את בנו אומנות.

(8 נקודות)

ב. (1) הרב חיים דוד הלוי כתב: "עיקר חינוך הבנים אינו בדברים בלבד או בזה שירכוש להם לולב, טלית ותפילין".

אם כן, מהו עיקר החינוך, לדעתו?

(2) הורים חייבים לחנך את ילדיהם למצוות עד גיל מסוים. מהו גיל זה?

(8 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-י"א מהחוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 6-9 (לכל שאלה – 12 נקודות).

6. מצוות עונה

- א.** (1) מהי מצוות עונה?
(2) כתוב מטרה אחת של מצוות עונה.
 (6 נקודות)
- ב.** הקשר הפיזי (הגופני) בין איש לאישה נקרא בלשון נקייה "חיי אישות" ולא "יחסי מין".
 הסבר את ההבדל בין שני הכינויים. (6 נקודות)

7. טומאה וטהרה

- א.** בתקופת התלמוד קיבלו על עצמן בנות ישראל שאישה נידה תנהג כמו זבה ותספור שבעה ימים נקיים עד לטהרתה.
 (1) מדוע קיבלו זאת בנות ישראל על עצמן?
(2) הסבר מה הם "שבעה נקיים".
 (8 נקודות)
- ב.** כתוב טעם אחד לחובה של אישה לטבול במקווה. (4 נקודות)

8. גירושין וייבום

- א.** כתוב שני מצבים שבהם מחייבים את האיש לתת גט לאשתו. (6 נקודות)
- ב.** הסבר מהי מצוות ייבום. (6 נקודות)

9. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף – 4 נקודות).
- א.** חכמים למדו מן הפסוק "ואהבת לרעך כמוך" שהאיש צריך לראות את האישה לפני שהוא מקדש אותה.
 הסבר מדוע האיש צריך לראות את האישה לפני שהוא מקדש אותה.
- ב.** מהי "חופה"? כתוב שני הסברים.
- ג.** הסבר את המושג "פסולי חיתון", וכתוב דוגמה אחת ל"פסולי חיתון".
- ד.** כתוב שני תנאים שנדרשים כדי שטבילה במקווה כשר תהיה כשרה.

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי לפי התכנים שלמדת.

פרק שלישי (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מהחוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 10-13 (לכל שאלה – 12 נקודות).

10. גירושין וייבום

- א.** כתוב שני מצבים שבהם מחייבים את האיש לתת גט לאשתו. (6 נקודות)
- ב.** הסבר מהי מצוות ייבום. (6 נקודות)

11. התנהלותה של משפחה

- א.** יעקב אבינו רצה לעזוב את בית לבן הארמי ולחזור לארץ כנען, ושוחח על כך עם נשותיו. מה אפשר ללמוד משיחה זו על הקשר הרצוי של אדם עם בני ביתו? (6 נקודות)
- ב.** פוסקים בני זמננו קבעו שנשים חייבות ללמוד תורה. כתוב שני נימוקים לחיוב זה. (6 נקודות)

12. קרבה בין איש לאשתו

- א.** (1) מהי מצוות עונה?
(2) כתוב מטרה אחת של מצוות עונה.
(6 נקודות)
- ב.** הקשר הפיזי (הגופני) בין איש לאישה נקרא בלשון נקייה "חיי אישות" ולא "יחסי מין". הסבר את ההבדל בין שני הכינויים. (6 נקודות)

13. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף – 4 נקודות).
- א.** מהי "חופה"? כתוב שני הסברים.
- ב.** הסבר את המושג "פסולי חיתון", וכתוב דוגמה אחת ל"פסולי חיתון".
- ג.** על פי החוק במדינת ישראל, בית דין רשאי להטיל עונשים על אדם שמסרב לתת גט לאשתו. כתוב שתי דוגמאות לעונשים אלה.
- ד.** כתוב שני תנאים שנדרשים כדי שטבילה במקווה כשר תהיה כשרה.

בהצלחה!